

Sprawa C-540/07

Komisja Wspólnot Europejskich

przeciwko

Republice Włoskiej

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Swobodny przepływ kapitału – Artykuł 56 WE – Artykuły 31 i 40 porozumienia o EOG – Opodatkowanie bezpośrednio – Podatek pobierany u źródła od dywidend wychodzących – Zaliczenie dywidend w państwie siedziby odbiorcy na podstawie umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania

Streszczenie wyroku

1. *Swobodny przepływ kapitału – Ograniczenia – Przepisy podatkowe – Podatek dochodowy od osób prawnych – Opodatkowanie dywidend*

(art. 56 ust. 1 WE)

2. *Umowy międzynarodowe – Porozumienie tworzące Europejski Obszar Gospodarczy – Swoboda przedsiębiorczości – Swobodny przepływ kapitału – Ograniczenia – Przepisy podatkowe – Podatek dochodowy od osób prawnych – Opodatkowanie dywidend*

(porozumienie o EOG, art. 31, 40)

1. Uchybia zobowiązaniom ciążącym na nim na mocy art. 56 ust. 1 WE państwo członkowskie, które poddaje dywidendy wypłacane spółkom z siedzibą w innych państwach członkowskich mniej korzystnemu systemowi podatkowemu niż stosowany do dywidend wypłacanych spółkom będącym rezydentami, zwalniając z opodatkowania do wysokości 95% dywidendy wypłacane spółkom będącym rezydentami i poddając dywidendy wypłacane spółkom niebędącym rezydentami podatkowi pobieranemu u źródła o stawce 27%, przy czym na wniosek uzyskał możliwość zwrot części tej sumy.

W istocie takiej różnicy w traktowaniu nie podważa fakt zastosowania umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania. Owszem nie można wykluczyć, że państwu członkowskiemu udało się zapewnić wykonanie ciążących na nim zobowiązań wynikających z traktatu przez zawarcie umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania z innym państwem członkowskim. Konieczne jest jednak w tym celu, by zastosowanie umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania pozwalało wyrównać skutki odmiennego traktowania wynikające z przepisów krajowych, albowiem odmienne traktowanie dywidend wypłacanych spółkom z siedzibą w innych państwach członkowskich i dywidend wypłacanych spółkom będącym rezydentami całkowicie znika tylko w sytuacji, w której podatek pobrany u źródła na podstawie przepisów krajowych może być zaliczony na poczet podatku należnego w innym państwie członkowskim w wysokości równej różnicy będącej skutkiem traktowania spółek wynikającego z zastosowania przepisów krajowych. Ponieważ wspomniane zaliczenie na poczet podatku należnego w innym państwie członkowskim nie jest zagwarantowane w danych przepisach krajowych, a decyzja o opodatkowaniu w innym państwie członkowskim dochodów pochodzących z danego państwa członkowskiego lub o wysokości ich opodatkowania nie zależy od tego państwa, lecz od zasad opodatkowania określonych przez to drugie państwo członkowskie, zaliczenie podatku pobranego

u źródła na poczet podatku należnego w innym państwie członkowskim na podstawie postanowień umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania nie pozwala we wszystkich przypadkach wyrównać odmiennego traktowania wynikającego z zastosowania przepisów krajowych.

Takiej różnicy w traktowaniu nie podważa również fakt, że należy mieć na uwadze całość krajowego systemu podatkowego, którego celem jest zapewnienie bezpośredniego lub pośredniego opodatkowania osób fizycznych bądźcych kołowymi odbiorcami dywidend, a w szczególności okoliczność, że osoba fizyczna bądźca rezydentem i akcjonariuszem lub udziałowcem jest objęta osobistym podatkiem dochodowym, przez co wysokość opodatkowania akcjonariusza lub udziałowcy bądźcego osobą fizyczną i rezydentem oraz akcjonariusza lub udziałowcy niebędącego rezydentem są w rzeczywistości takie same. W istocie jest to porównanie systemów i sytuacji nieporównywalnych, a mianowicie po pierwsze, sytuacji osób fizycznych odbiorców dywidend krajowych oraz systemu ich opodatkowania podatkiem dochodowym, a po drugie, sytuacji spółek kapitałowych odbiorców dywidend wychodzących oraz podatku pobieranego u źródła w danym państwie członkowskim. Nie ma w tym zakresie znaczenia okoliczność, że przepisy tego państwa mają na celu skorygowanie ewentualnej nierównowagi na poziomie opodatkowania osób fizycznych mających udziały w spółkach, którym wypłacane są dywidendy.

Takie odmierne traktowanie może zażniechć spółki z siedzibą w innych państwach członkowskich do dokonywania inwestycji w danym państwie członkowskim i stanowi w konsekwencji ograniczenie swobody przepływu kapitału, zasadniczo zakazane przez art. 56 ust. 1 WE.

Istotnie w odniesieniu do środków przewidzianych przez państwo członkowskie w celu zapobiegania opodatkowaniu kaskadowemu bądź podwójnemu opodatkowaniu w znaczeniu ekonomicznym zysków wypłacanych przez spółkę bądźcę rezydentem lub agodzenia tego rodzaju opodatkowania akcjonariusze lub udziałowcy-odbiorcy tych zysków bądźcy rezydentami niekoniecznie znajdują się w sytuacji porównywalnej z sytuacją akcjonariuszy lub udziałowców-odbiorców zysków, którzy są rezydentami innego państwa członkowskiego. Jednakże od chwili gdy państwo członkowskie jednostronnie bądź w drodze umowy obejmuje podatkiem dochodowym nie tylko akcjonariuszy lub udziałowców bądźcych rezydentami, lecz także akcjonariuszy lub udziałowców niebędących rezydentami w odniesieniu do dywidend, które otrzymują oni od spółki bądźcej rezydentem, sytuacja rzeczonych akcjonariuszy lub udziałowców niebędących rezydentami upodabnia się do sytuacji akcjonariuszy lub udziałowców bądźcych rezydentami. To bowiem samo wykonywanie kompetencji podatkowych przez dane państwo, niezależnie od opodatkowania w innym państwie członkowskim, wywołuje może ryzyko opodatkowania kaskadowego lub podwójnego opodatkowania w znaczeniu ekonomicznym. W takim przypadku, aby odbiorcy dywidend niebędący rezydentami nie spotykali się z ograniczaniem swobodnego przepływu kapitału, co do zasady zakazanym przez art. 56 WE, państwo siedziby spółki dokonujących wypłaty musi zapewnić, by w ramach przewidzianych w prawie krajowym rozwiązań mających na celu zapobieganie opodatkowaniu kaskadowemu lub podwójnemu opodatkowaniu w znaczeniu ekonomicznym albo zmniejszanie tego rodzaju opodatkowania nierezydenci podlegali takiemu samemu traktowaniu jak rezydenci. Zatem gdy wspomniane państwo członkowskie postanowi o wykonywaniu swych kompetencji podatkowych w stosunku do dywidend wypłacanych spółkom z siedzibą w innych państwach członkowskich, odbiorcy tych dywidend niebędący rezydentami znajdują się w sytuacji porównywalnej z sytuacją rezydentów, jeżeli chodzi o ryzyko podwójnego opodatkowania w znaczeniu gospodarczym dywidend wypłacanych przez spółki bądźce rezydentami, przez co odbiorców niebędących rezydentami nie można traktować odmiennie od odbiorców-rezydentów.

Omaiwane mniej korzystne traktowanie nie mo?e by? uzasadnione potrzeb? zapewnienia spójno?ci systemu podatkowego lub utrzymaniem zrównowa?onego rozdzia?u kompetencji podatkowych. Ponadto nie mo?e ono by? uzasadnione d??eniem do zwalczania oszustw podatkowych. W istocie takie uzasadnienie mo?e zosta? dopuszczone jedynie wówczas, gdy dotyczy ono ca?kowicie sztucznych konstrukcji podatkowych, których celem jest obej?cie ustawy podatkowej, co wy??cza jakiegokolwiek ogólne domniemanie oszustwa. Tymczasem wszystkie dywidendy wyp?acone spółkom z siedzib? w innych pa?stwach członkowskich podlegaj? w sposób ogólny mniej korzystnemu systemowi podatkowemu. Ponadto pa?stwo członkowskie mo?e powo?ywa? si? na dyrektyw? 77/799 dotycz?c? wzajemnej pomocy w?a?ciwych w?adz pa?stw członkowskich w zakresie podatków bezpo?rednich i po?rednich w celu uzyskania od w?a?ciwych organów innego pa?stwa członkowskiego wszystkich koniecznych informacji umo?liwiaj?cych mu ustalenie prawid?owej kwoty podatków obj?tych t? dyrektyw?.

Mniej korzystne traktowanie, jakiemu omawiane przepisy krajowe poddaj? dywidendy wyp?acone spółkom z siedzib? w innych pa?stwach członkowskich, stanowi w konsekwencji niezgodne z art. 56 ust. 1 WE ograniczenie swobody przep?ywu kapita?u.

(por. pkt 32, 36–40, 42–45, 51–54, 56, 58–61, 64; pkt 1 sentencji)

2. Nie uchybia zobowi?zaniom ci??cym na nim na mocy art. 31 i 40 porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) pa?stwo członkowskie, które poddaje dywidendy wyp?acone spółkom z siedzib? w innych pa?stwach członkowskich EOG mniej korzystnemu systemowi podatkowemu ni? stosowane wobec dywidend wyp?acanych spółkom b?d?cym rezydentami, zwalniaj?c z opodatkowania do wysoko?ci 95% dywidendy wyp?acone spółkom b?d?cym rezydentami i poddaj?c dywidendy wyp?acone spółkom nieb?d?cym rezydentami podatkowi pobieranemu u ?ród?a o stawce 27%, przy czym na wniosek uzyska? mo?na zwrot cz??ci tej sumy.

Istotnie mniej korzystne traktowanie, jakiemu omawiane przepisy krajowe poddaj? dywidendy wyp?acone spółkom z siedzib? w pa?stwach b?d?cych stronami porozumienia o EOG, stanowi ograniczenie swobody przep?ywu kapita?u w rozumieniu art. 40 porozumienia o EOG oraz swobody przedsi?biorczo?ci w rozumieniu art. 31 tego porozumienia.

Jednak?e ograniczenie to uzasadnione jest nadrz?dnym wzgl?dem interesu ogólnego dotycz?cym walki z oszustwami podatkowymi. W istocie zasady dotycz?ce ogranicze? w wykonywaniu swobód przep?ywu w obr?bie Wspólnoty nie mog? zosta? w ca?o?ci zastosowane do przep?ywu kapita?u pomi?dzy pa?stwami członkowskimi a pa?stwami trzecimi, poniewa? te dwa rodzaje przep?ywów wpisuj? si? w ró?ne konteksty prawne. W tym wzgl?dzie ustanowione przez dyrektyw? 77/799 dotycz?c? wzajemnej pomocy w?a?ciwych w?adz pa?stw członkowskich w zakresie podatków bezpo?rednich i po?rednich ramy wspó?pracy pomi?dzy w?a?ciwymi organami pa?stw członkowskich nie maj? zastosowania do wspó?pracy pomi?dzy tymi organami oraz w?a?ciwymi organami pa?stwa trzeciego, gdy nie przyj??o ono ?adnego zobowi?zania wzajemnej pomocy. W sytuacji braku jakiegokolwiek systemu z pa?stwem b?d?cym stron? porozumienia EOG i gdy umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania podpisane z innymi pa?stwami b?d?cymi stronami porozumienia EOG nie zawieraj? postanowie? przewiduj?cych zobowi?zanie do udzielania informacji, omawiane przepisy uwa?a? nale?y za uzasadnione w stosunku do pa?stw b?d?cych członkami porozumienia o EOG nadrz?dnym wzgl?dem interesu ogólnego dotycz?cym zwalczania oszustw podatkowych oraz za odpowiednie dla zagwarantowania realizacji tego celu i niewykraczaj?ce poza to, co jest niezb?dne dla jego osi?gni?cia.

(por. pkt 67–72, 74, 75)

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 19 listopada 2009 r. (*)

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Swobodny przepływ kapitału – Artykuł 56 WE – Artykuły 31 i 40 porozumienia o EOG – Opodatkowanie bezpośrednio – Podatek pobierany u źródła od dywidend wychodzących – Zaliczenie dywidend w państwie siedziby odbiorcy na podstawie umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania

W sprawie C-540/07

mającej za przedmiot skargi o stwierdzenie, na podstawie art. 226 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesionej w dniu 30 listopada 2007 r.,

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez R. Lyala oraz A. Aresu, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczenia w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Republice Włoskiej, reprezentowanej przez R. Adama, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez P. Gentilego, avvocato dello Stato, z adresem do doręczenia w Luksemburgu,

strona pozwana,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: J.C. Bonichot (sprawozdawca), prezes czwartej izby, pełniący obowiązki prezesa drugiej izby, C. Toader, C.W.A. Timmermans, K. Schiemann i P. Kūris, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 16 lipca 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W swojej skardze Komisja Wspólnot Europejskich wnosi do Trybunału o stwierdzenie, że

utrzymuj?c w mocy w odniesieniu do dywidend wyp?acanych spó?kom z siedzib? w innych pa?stwach cz?onkowskich i pa?stwach b?d?cych stronami porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 2 maja 1992 r. (Dz.U. 1994, L 1, s. 3, zwanego dalej „porozumieniem o EOG”) system opodatkowania mniej korzystny ani?eli system stosowany w odniesieniu do dywidend wyp?acanych spó?kom b?d?cym rezydentami Republika W?oska uchybi?a zobowi?zaniom, które na niej ci??? na mocy art. 56 WE i art. 40 porozumienia o EOG, je?eli chodzi o swobodny przep?yw kapita?u mi?dzy pa?stwami cz?onkowskimi oraz mi?dzy pa?stwami b?d?cymi stronami tego porozumienia, a tak?e zobowi?zaniom, które na niej ci??? na mocy art. 31 r?eczonego porozumienia w odniesieniu do swobody przedsi?biorczo?ci w pa?stwach b?d?cych stronami tego porozumienia.

Ramy prawne

Porozumienie o EOG

2 Artyku? 6 porozumienia o EOG stanowi:

„Bez uszczerbku dla przysz?ego rozwoju orzecznictwa postanowienia niniejszego Porozumienia, w zakresie w jakim s? one co do istoty to?same z odpowiednimi zasadami Traktatu ustanawiaj?cego Europejsk? Wspólnot? Gospodarcz?, Traktatu ustanawiaj?cego Europejsk? Wspólnot? W?gla i Stali oraz aktami przyjtymi w zastosowaniu tych dwóch traktatów, podlegaj? w zakresie ich wykonania i stosowania wyk?adni zgodnej z odpowiednimi orzeczeniami Trybuna?u Sprawiedliwo?ci Wspólnot Europejskich wydanymi przed dat? podpisania niniejszego Porozumienia”.

3 Artyku? 31 ust. 1 porozumienia o EOG ma nast?puj?ce brzmienie:

„W ramach postanowie? niniejszego Porozumienia zakazane s? wszelkie ograniczenia swobody przedsi?biorczo?ci obywateli pa?stw cz?onkowskich [Wspólnoty Europejskiej] i pa?stw [Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA)] na terytorium któregokolwiek z tych pa?stw. Zakaz ten obejmuje równie? ograniczenia w tworzeniu agencji, oddzia?ów lub filii przez obywateli jednego z pa?stw cz?onkowskich [Wspólnoty] lub pa?stw EFTA ustanowionych na terytorium któregokolwiek z tych pa?stw”.

Z zastrze?eniem postanowie? rozdzia?u 4 swoboda przedsi?biorczo?ci obejmuje podejmowanie i wykonywanie dzia?alno?ci prowadzonej na w?asny rachunek, jak równie? zak?adanie i zarz?dzanie przedsi?biorstwami, a zw?aszcza spó?kami w rozumieniu artyku?u 34 akapit drugi, na warunkach ustanowionych przez ustawodawstwo pa?stwa przyjmuj?cego dla w?asnych obywateli”.

4 Artyku? 40 porozumienia o EOG stanowi:

„W ramach postanowie? niniejszego Porozumienia zakazane s? wszelkie ograniczenia mi?dzy Umawiaj?cymi si? Stronami w odniesieniu do swobody przep?ywu kapita?u nale??cego do osób maj?cych miejsce zamieszkania na terytorium pa?stw cz?onkowskich [Wspólnoty] lub pa?stw EFTA, jak równie? dyskryminacja ze wzgl?du na przynale?no?? pa?stwow? lub miejsce zamieszkania lub miejsce lokaty kapita?u. Za??cznik XII zawiera postanowienia niezb?dne do wykonania niniejszego artyku?u”.

Uregulowania wspólnotowe

5 Artyku? 3 ust. 1 dyrektywy 90/435/EWG Rady z dnia 23 lipca 1990 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania stosowanego w przypadku spó?ek dominuj?cych i spó?ek zale?nych

różnych państw członkowskich (Dz.U. L 225, s. 6), zmienionej dyrektywy 2003/123/WE Rady z dnia 22 grudnia 2003 r. (Dz.U. 2004 L 7, s. 6) (zwanej dalej „dyrektywą 90/435”) stanowi:

„[...]

a) »spółka dominująca« to każda spółka w państwie członkowskim, która spełnia warunki wymienione w art. 2 i posiada co najmniej 20% udziału w kapitale spółki w innym państwie członkowskim spełniając te same warunki;

na tych samych warunkach, za spółkę dominującą uchodzi również spółka państwa członkowskiego, która posiada co najmniej 20% udziału w kapitale spółki tego samego państwa członkowskiego, który w całości bądź częściowo utrzymywany jest w stałym zakładzie tej poprzednio wymienionej spółki usytuowanej w innym państwie członkowskim;

[...]”.

6 Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 90/435:

„Jeżeli spółka dominująca lub jej stały zakład na mocy powołania spółki dominującej ze spółki zależnej otrzymuje zyski podzielone, to państwo spółki dominującej i państwo jej stałego zakładu, z wyjątkiem sytuacji, gdy spółka zależna ulega likwidacji, albo:

- powstrzymuje się od opodatkowania takich zysków, albo
- opodatkowuje te zyski, jednocześnie upoważniając spółkę dominującą i stały zakład do odliczenia od kwoty podatku należnego tej części podatku dochodowego od osób prawnych płaconego przez spółkę zależną [...] i każdą podporządkowaną spółkę zależną, [która odnosi się do tych zysków], pod warunkiem że na każdym poziomie spółka i jej podporządkowane spółki spełniają wymagania przewidziane w art. 2 i 3, do limitu kwoty odpowiedniego należnego podatku”.

7 Artykuł 5 ust. 1 dyrektywy 90/435 stanowi:

„Zyski, które spółka zależna wypłaca swojej spółce dominującej, są zwolnione z podatku potrącanego u źródła dochodu”.

Przepisy krajowe

System dywidend krajowych

8 Włoski system dywidend krajowych wypłacanych spółkom i podmiotom komercyjnym podlegającym we Włoszech podatkowi dochodowemu od osób prawnych wynika z Decreto legislativo recante riforma dell'imposizione sul reddito delle società, a norma dell'articolo 4 della legge 7 aprile 2003, n. 80 [dekretu z mocą ustawy nr 344 o reformie podatku dochodowego od osób prawnych na mocy art. 4 ustawy nr 80 z dnia 7 kwietnia 2003 r.] z dnia 12 grudnia 2003 r. (supplemento ordinario alla GURI nr 291 z dnia 16 grudnia 2003 r., który wszedł w życie w dniu 1 stycznia 2005 r.

9 Od czasu tej reformy rozpatrywany system uregulowany jest w akapicie drugim art. 89 tekstu jednolitego o podatkach dochodowych wprowadzonego dekretem nr 917 prezydenta republiki z dnia 22 grudnia 1986 r., zatytułowanego „Dywidendy i odsetki”, który stanowi:

„Zyski wypłacane, w jakiejkolwiek formie i pod jakimkolwiek tytułem, także w przypadkach wymienionych w art. 47 ust. 7, przez spółki i inne osoby prawne wymienione w art. 73 ust. 1 lit. a)

i b), nie stanowi? cz??ci przychodów w roku obrachunkowym, w którym s? pobierane, gdy? 95% ich kwoty jest wy??czone z przychodów spółki albo innej osoby prawnej otrzymuj?cej te zyski”.

10 Zgodnie z art. 73 akapit pierwszy lit. a) i b) rzeczonego tekstu jednolitego:

„Podatkowi dochodowemu podlegaj? nast?puj?ce osoby prawne:

a) spółki akcyjne oraz spółki komandytowo-akcyjne, spółki z ograniczon? odpowiedzialno?ci?, spółdzielnie oraz towarzystwa ubezpiecze? wzajemnych, posiadaj?ce siedzib? na terytorium pa?stwa;

b) osoby prawne publiczne i prywatne, nieb?d?ce spółkami, z siedzib? w kraju, których wy??cznym lub g?ównym celem dzia?alno?ci jest prowadzenie dzia?alno?ci gospodarczej”.

System dywidend wychodz?cych

11 Akapit trzeci artyku?u 27 Decreto del Presidente della Republica recante disposizioni comuni in materia di accertamento delle imposte sui redditi [dekretu nr 600 prezydenta republiki w sprawie wspólnych przepisów dotycz?cych wymiaru podatku dochodowego] z dnia 29 wrze?nia 1973 r., zatytu?owanego „Podatek od dywidend”, stanowi:

„Od zysków wyp?acanych osobom niemaj?cym siedziby w kraju pobierany jest podatek w wysoko?ci 27%. W przypadku zysków wyp?acanych akcjonariuszom posiadaj?cym akcje oszcz?dno?ciowe stop? podatku obni?a si? do 12,5%. Osoby nieb?d?ce rezydentami na terytorium danego kraju, z wy??czeniem akcjonariuszy posiadaj?cych akcje oszcz?dno?ciowe, maj? prawo do zwrotu podatku, co do którego wykazali, ?e zosta? ostatecznie zap?acony za granic? od tych samych zysków, maksymalnie do wysoko?ci czterech dziewi?tych kwoty pobranego podatku. Dowodem jest za?wiadczenie w?a?ciwego urz?du skarbowego obcego pa?stwa”.

12 Artyku? 27a dekretu przewiduje zwrot lub w pewnych warunkach niestosowanie podatku pobieranego u ?ród?a przewidzianego w art. 27 rzeczonego dekretu w przypadkach spółek z siedzib? w pa?stwie cz?onkowskim, które spe?niaj? przewidziane w dyrektywie 90/435 warunki dotycz?ce wielko?ci udzia?u i okresu jego utrzymywania w spółce wyp?acaj?cej.

Post?powanie poprzedzaj?ce wniesienie skargi

13 Uznawszy system opodatkowania pochodz?cych z w?oskiego ?ród?a dywidend wyp?acanych spółkom z siedzib? w innym pa?stwie cz?onkowskim lub w pa?stwie b?d?cym stron? porozumienia o EOG za niezgodny ze swobod? przep?ywu kapita?u i ze swobod? przedsibiorczo?ci, Komisja postanowi?a wszcz?? post?powanie w trybie art. 226 WE i pismem z dnia 18 pa?dziernika 2005 r. skierowa?a do Republiki W?oskiej wezwanie do usuni?cia uchybienia.

14 Nie b?d?c przekonana argumentacj? przedstawion? przez Republik? W?osk? w pi?mie z dnia 9 lutego 2006 r., Komisja przekaza?a temu pa?stwu cz?onkowskiemu pismem z dnia 4 lipca 2006 r. uzasadnion? opini?, wzywaj?c je do podj?cia ?rodków niezb?dnych do zastosowania si? do tej opinii w terminie dwóch miesi?cy od jej otrzymania.

15 Republika W?oska odpowiedzia?a na uzasadnion? opini? pismem z dnia 30 stycznia 2007 r. Uznawszy, i? pa?stwo to nie usun??o zarzucanego mu naruszenia, Komisja podj??a decyzj? o wniesieniu niniejszej skargi.

W przedmiocie skargi

W przedmiocie dopuszczalności

16 Republika włoska utrzymuje, że skarga jest niedopuszczalna, gdy jej przedmiot nie jest wystarczająco precyzyjnie określony. Komisja ograniczyła się do porównania tekstów normatywnych i do stwierdzenia, iż przewidują one wyższy podatek pobierany u ródka od dywidend wychodzących aniżeli podatek przewidziany dla dywidend wypłacanych spółkom z siedzibą we Włoszech, nie dokonując precyzyjnej i pełnej analizy każdego z tych uregulowań oraz nie wykazując w dokądny sposób niezgodności każdego z nich z zasadami, na jakie się powołuje.

17 Należy w tym względzie wskazać, że art. 38 § 1 lit. c) regulaminu przewiduje, że każda skarga wszczynająca postępowanie w danej instancji winna w szczególności określać przedmiot sporu oraz zawierać zwięźle przedstawienie stawianych zarzutów. W konsekwencji do Komisji należy przedstawienie w każdej skardze żądanej na podstawie art. 226 WE w sposób wystarczająco spójny i precyzyjny stawianych przez zarzutów, aby umożliwić państwu członkowskiemu przygotowanie skutecznej obrony, a Trybunałowi ocenić istnienia zarzucanego naruszenia (zob. podobnie wyroki: z dnia 13 grudnia 1990 r. w sprawie C-347/88 Komisja przeciwko Grecji, Rec. s. I-4747, pkt 28; z dnia 4 maja 2006 r. w sprawie C-98/04 Komisja przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, Zb.Orz. s. I-4003, pkt 18).

18 W niniejszej sprawie z uzasadnienia, jak tego z żądania skargi Komisji wynika w sposób jasny i precyzyjny, że dotyczy ona zgodności z zasadami swobody przepływu kapitału i swobody przedsiębiorczości różnicy między systemem opodatkowania dywidend wypłacanych rezydentom włoskim a systemem opodatkowania dywidend wypłacanych spółkom z siedzibą w innych państwach członkowskich lub w państwach trzecich stronami porozumienia o EOG.

19 Jako że skarga pozbawiona jest niejasności, należy odrzucić podniesiony przez Republikę Włoską zarzut niedopuszczalności.

Co do istoty

Argumentacja stron

20 Komisja utrzymuje zasadniczo, że dywidendy wypłacane spółkom z siedzibą w innych państwach członkowskich lub w państwach trzecich stronami porozumienia o EOG są traktowane mniej korzystnie od tych wypłacanych spółkom trzecim rezydentami we Włoszech. Zniechęca to do inwestowania w spółki z siedzibą we Włoszech przez spółki mające siedzibę w innych państwach członkowskich lub w państwach trzecich stronami porozumienia o EOG, ustanawiając w ten sposób przeszkodę w swobodnym przepływie kapitału.

21 Jako że dyrektywa 90/435 nie ma zastosowania do spółek z siedzibą w państwach trzecich stronami porozumienia o EOG, zaś włoski system opodatkowania dywidend wychodzących dotyczy również pakietów udziałów kontrolnych w spółkach włoskich należących do spółek z siedzibą w państwach trzecich stronami porozumienia o EOG, Komisja utrzymuje, że naruszono również art. 31 porozumienia o EOG, który zakazuje w sposób porównywalny do odpowiadających mu postanowień traktatu WE wszelkich ograniczeń swobody przedsiębiorczości.

22 Republika Włoska utrzymuje, że zwolnienie z podatku dywidend krajowych i objęcie podatkiem pobieranym u ródka dywidend przeznaczonych do wypłacenia w innych państwach członkowskich niekoniecznie i nie we wszystkich sytuacjach jest sprzeczne z prawem

wspólnotowym. Sprzeczność z prawem wspólnotowym może być stwierdzona jedynie w konkretnej sytuacji, w której po zastosowaniu postanowień dwustronnej umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania pobierającej dywidendy spółka z innego państwa członkowskiego nie byłaby w stanie usunąć podwójnego opodatkowania w państwie członkowskim jej siedziby, na przykład poprzez zaliczenie na poczet jej własnych dochodów podlegających opodatkowaniu w kraju podatku pobranego u źródła w państwie członkowskim spółki, która wypłaciła dywidendy. Republika Włoska uważa, iż w sytuacji gdy dwustronna umowa w sprawie unikania podwójnego opodatkowania przewiduje w państwie członkowskim przeznaczenia mechanizm zaliczenia w tym państwie podatku pobranego u źródła w państwie członkowskim źródła, brak jest sprzecznej z art. 56 WE dyskryminacji. Klauzule w sprawie zaliczenia przewidziane w dwustronnych umowach odpowiadają przysługującym państwom członkowskim uprawnieniom do rozdziału ich kompetencji podatkowych.

23 Komisja nie przedstawiła w tym zakresie dowodu, iż żadna z umów dwustronnych zawartych przez Republikę Włoską nie pozwala wyeliminować wpływu podatku pobranego u źródła w tymże państwie członkowskim.

24 Republika Włoska utrzymuje również, że sposób traktowania pod względem podatkowym dywidend wychodzących należy oceniać w świetle całego systemu opodatkowania dywidend wypłacanych odbiorcom w tym państwie członkowskim. W tym ostatnim przypadku wypłata dywidend akcjonariuszowi lub udziałowcy będącemu osobą fizyczną i rezydentem we Włoszech jest objęta podatkiem. Zwolnienie w wysokości 95% dywidend pobranych przez podatników jest po prostu stadium przygotowawczym opodatkowania akcjonariuszy lub udziałowców będących osobami fizycznymi. W sytuacji gdy akcjonariusz lub udziałowiec jest spółką niebędącą rezydentem, która normalnie będzie wypłacać dywidendy osobom fizycznym niebędącymi rezydentami, nie ma miejsca opodatkowanie osób fizycznych. Republika Włoska utrzymuje, że spółka niebędąca rezydentem jest wyżej opodatkowana w celu uwzględnienia okoliczności, że poziom opodatkowania zysków spółek musi być spójny z poziomem opodatkowania przewidzianym dla osób fizycznych. W ten sposób poziom opodatkowania akcjonariusza lub udziałowcy będącego osobą fizyczną i rezydentem oraz akcjonariusza lub udziałowcy niebędącego rezydentem są takie same.

25 Republika Włoska utrzymuje pomocniczo, iż odmienne traktowanie jest uzasadnione różnicą sytuacji, która polega na tym, że spółki niebędące rezydentami nie mają żadnego obowiązku informowania włoskich organów finansowych o udziale w kapitale takich spółek osób fizycznych będących rezydentami we Włoszech.

26 Republika Włoska twierdzi następnie, iż nawet przy założeniu, że sytuacje spółek będących i niebędących rezydentami nie różniłyby się, dyskryminacja uzasadniona jest wymogami spójności systemu podatkowego oraz konieczności zapobiegania oszustwom podatkowym i unikaniu opodatkowania.

27 Republika Włoska utrzymuje wreszcie, że Komisja nie może w każdym razie zarzucać jej, iż nie uprzedziła ewolucji orzecznictwa Trybunału, w wyrokach z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie C-170/05 Denkavit Internationaal i Denkavit France, Zb.Orz. s. I-11949, oraz z dnia 8 listopada 2007 r. w sprawie C-379/05 Amurta, Zb.Orz. s. I-9569, wydanych po upływie wyznaczonego jej w uzasadnionej opinii terminu.

Ocena Trybunału

– W przedmiocie naruszenia art. 56 ust. 1 WE

28 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że mimo iż opodatkowanie bezpośrednio podlega

kompetencjom państw członkowskich, to jednak muszą one wykonywać je z poszanowaniem prawa wspólnotowego (zob. w szczególności wyrok z dnia 13 grudnia 2005 r. w sprawie C-446/03 Marks & Spencer, Zb.Orz. s. I-10837, pkt 29).

29 Wobec braku przepisów ujednolicających lub harmonizujących na poziomie wspólnotowym państwa członkowskie zachowują uprawnienia do określania, w drodze umów lub w sposób jednostronny, kryteriów rozdziału przysługujących im kompetencji podatkowych, w szczególności w celu unikania podwójnego opodatkowania (wyroki: z dnia 12 maja 1998 r. w sprawie C-336/96 Gilly, Rec. s. I-2793, pkt 24, 30; a także z dnia 7 września 2006 r. w sprawie C-470/04 N, Zb.Orz. s. I-7409, pkt 44).

30 Dyrektywa 90/435 ma na celu, przez wprowadzenie wspólnego systemu opodatkowania, usunięcie niedogodności we współpracy między spółkami z różnych państw członkowskich, niewystępujących w przypadku współpracy między spółkami z tego samego państwa członkowskiego, a tym samym ułatwienie konsolidacji spółek na szczeblu wspólnotowym (wyrok z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie C-446/04 Test Claimants in the FII Group Litigation, Zb.Orz. s. I-11753, pkt 103).

31 W przypadkach które ze względu na wielkość udziałów nie są objęte dyrektywą 90/435 do państw członkowskich należy określić, czy i w jakim zakresie unika bądź podwójnego opodatkowania wypłaconych zysków w znaczeniu ekonomicznym, a także wprowadzenie w tym celu, jednostronnie lub w drodze umowy zawartej z innymi państwami członkowskimi, rozwiązań służących zapobieganiu tego rodzaju podwójnemu opodatkowaniu lub zmniejszaniu go. Jednakże nie oznacza to, że mogą one stosować przepisy sprzeczne ze swobodami przepływu gwarantowanymi w traktacie WE (zob. podobnie wyrok z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie C-374/04 Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, Zb.Orz. s. I-11673, pkt 54).

32 W niniejszej sprawie włoskie ustawodawstwo zwalnia z opodatkowania do wysokości 95%, dywidendy wypłacone spółkom będącym rezydentami, poddając pozostałe 5% podstawowej stawce podatku dochodowego od osób prawnych, wynoszącej 33%. Dywidendy wypłacone spółkom z siedzib w innych państwach członkowskich podlegają podatkowi pobieranemu u źródła o stawce 27%, przy czym na wniosek uzyska można zwrot czterech dziewiątych tej sumy. Na mocy różnych umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania zastosowany może zostać również podatek pobierany u źródła w stawce zmniejszonej, gdy spełnione są pewne warunki dotyczące udziału i czasu jego utrzymywania, przy czym stawka ta pozostaje jednak wyższa od stawki obowiązującej w przypadku dywidend wypłaconych spółkom będącym rezydentami.

33 Ostatecznie bezsporne jest, iż włoskie przepisy poddają dywidendy wypłacone spółkom z siedzib w innych państwach członkowskich stawce opodatkowania wyższej od stawki, jakiej podlegają dywidendy wypłacone spółkom będącym rezydentami.

34 Republika Włoska utrzymuje jednak, iż to odmienne traktowanie jest jedynie pozorne, ze względu na to, iż należy mieć na uwadze, po pierwsze, umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, a po drugie, całość włoskiego systemu podatkowego.

35 W odniesieniu do pierwszej kwestii, Republika Włoska utrzymuje, że dywidendy wypłacone spółkom z siedzib w innych państwach członkowskich nie są w rzeczywistości traktowane odmiennie od dywidend wypłaconych spółkom będącym rezydentami, ponieważ umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania pozwalają na zaliczenie podatku pobranego u źródła we Włoszech na poczet podatku należnego w innym państwie członkowskim.

36 Trybuna? rzeczywicie orzek? w tym zakresie, i? nie mo?na wykluczy?, ?e pa?stwu cz?onkowskiemu uda si? zapewni? wykonanie ci???cych na nim zobowi?za? wynikaj?cych z traktatu przez zawarcie umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania z innym pa?stwem cz?onkowskim (zob. podobnie ww. wyroki: w sprawie Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, pkt 71; w sprawie Amurta, pkt 79).

37 Konieczne jest jednak w tym celu, by zastosowanie umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania pozwala?o wyrówna? skutki odmiennego traktowania wynikaj?ce z przepisów krajowych, albowiem odmienne traktowanie dywidend wyp?acanych spółkom z siedzib? w innych pa?stwach cz?onkowskich i dywidend wyp?acanych spółkom b?d?cym rezydentami ca?kowicie znika tylko w sytuacji, w której podatek pobrany u ?ród?a na podstawie przepisów krajowych mo?e by? zaliczony na poczet podatku nale?nego w innym pa?stwie cz?onkowskim w wysoko?ci równej ró?nicy b?d?cej skutkiem traktowania spółek wynikaj?cego z zastosowania przepisów krajowych.

38 W niniejszej sprawie nale?y stwierdzi?, i? w?oskie przepisy nie gwarantuj? takiego zaliczenia na poczet nale?nego w innym pa?stwie cz?onkowskim podatku pobranego u ?ród?a we W?oszech. Zaliczenie zak?ada bowiem w szczególno?ci, i? pochodz?ce z W?och dywidendy s? wystarczaj?co opodatkowane w innym pa?stwie cz?onkowskim. Jak zaznaczy?a to rzecznik generalna w pkt 58 i 59 opinii, je?eli dywidendy te nie s? opodatkowane lub nie s? opodatkowane w wystarczaj?cej wysoko?ci, suma pobrana u ?ród?a we W?oszech lub jej u?amek nie mog? zosta? zaliczone. W takim przypadku odmienne traktowanie wynikaj?ce z zastosowania przepisów krajowych nie mo?e by? wyrównane przez zastosowanie postanowie? umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania.

39 Decyzja o opodatkowaniu w innym pa?stwie cz?onkowskim dochodów pochodz?cych z W?och lub o wysoko?ci ich opodatkowania nie zale?y jednak od Republiki W?oskiej, lecz od zasad opodatkowania okre?lonych przez to drugie pa?stwo cz?onkowskie. Republika W?oska nie ma w konsekwencji podstaw, by utrzymywa?, ?e zaliczenie podatku pobranego u ?ród?a we W?oszech na poczet podatku nale?nego w innym pa?stwie cz?onkowskim na podstawie postanowie? umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania pozwala we wszystkich przypadkach wyrówna? odmienne traktowanie wynikaj?ce z zastosowania przepisów krajowych.

40 Z powy?szego wynika, ?e Republika W?oska nie mo?e utrzymywa?, i? z powodu zastosowania umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania dywidendy wyp?acone spółkom z siedzib? w innych pa?stwach cz?onkowskich nie s? ostatecznie traktowane odmiennie ni? dywidendy wyp?acone spółkom b?d?cym rezydentami.

41 Republika W?oska wskaza?a zreszt? w toku post?powania, i? nie zawar?a umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania ze S?oweni?. Nie mo?na wi?c w ka?dym wypadku zgodzi? si? z jej argumentacj? w odniesieniu do dywidend wyp?acanych spółkom z siedzib? w S?owenii.

42 W odniesieniu do drugiej kwestii Republika Włoska nie może równie utrzymywać, że odmienne traktowanie, jakie stwierdzono w pkt 33 niniejszego wyroku, nie występuje, ponieważ należy mieć na uwadze całą włoskiego systemu podatkowego, którego celem jest zapewnienie bezpośredniego lub pośredniego opodatkowania osób fizycznych bądźcych kołowymi odbiorcami dywidend, a w szczególności okoliczności, że osoba fizyczna bądźca rezydentem i akcjonariuszem lub udziałowcem jest objęta osobistym podatkiem dochodowym, przez co wysokość opodatkowania akcjonariusza lub udziałowcy bądźcego osobą fizyczną i rezydentem oraz akcjonariusza lub udziałowcy niebędącego rezydentem są w rzeczywistości takie same.

43 Aby oddalić ten argument, wystarczy bowiem zaznaczyć, że sprowadza się on do porównania systemów i sytuacji nieporównywalnych, a mianowicie po pierwsze, sytuacji osób fizycznych odbiorców dywidend krajowych oraz systemu ich opodatkowania podatkiem dochodowym, a po drugie, sytuacji spółek kapitałowych odbiorców dywidend wychodzących oraz podatku pobieranego u źródła w Republice Włoskiej. Nie ma w tym zakresie znaczenia okoliczności, że według Republiki Włoskiej włoskie przepisy mają na celu skorygowanie ewentualnej nierównowagi na poziomie opodatkowania osób fizycznych mających udziały w spółkach, którym wypłacane są dywidendy.

44 W konsekwencji państwo to nie może utrzymywać, iż brak jest odmiennego traktowania w zakresie sposobu opodatkowania dywidend wypłacanych spółkom z siedzibą w innych państwach członkowskich i sposobu opodatkowania dywidend wypłacanych spółkom bądźcym rezydentami.

45 Takie odmienne traktowanie może zniechęcić spółki z siedzibą w innych państwach członkowskich do dokonywania inwestycji we Włoszech. Stanowi ono w konsekwencji ograniczenie swobody przepływu kapitału, zasadniczo zakazane przez art. 56 ust. 1 WE.

46 Niemniej jednak zbadać należy, czy to ograniczenie swobodnego przepływu kapitału może być uzasadnione w świetle postanowień traktatu.

47 Zgodnie z art. 58 ust. 1 lit. a) WE „art. 56 nie narusza prawa państw członkowskich do [...] stosowania odpowiednich przepisów ich prawa podatkowego traktujących odmiennie podatników ze względu na różne miejsce zamieszkania lub inwestowania kapitału [...]”.

48 Odstępstwo przewidziane w rzeczonym postanowieniu jest ograniczone przez art. 58 ust. 3 WE, który przewiduje, że przepisy krajowe, o których mowa w ust. 1 tego artykułu, „nie powinny stanowić arbitralnej dyskryminacji ani ukrytego ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału i płatności w rozumieniu art. 56”.

49 Odmienne traktowanie, jakie dopuszcza art. 58 ust. 1 lit. a) WE, powinno być odróżnione od dyskryminacji zakazanej przez ust. 3 tego artykułu. Z orzecznictwa wynika jednak, że aby krajowy przepis podatkowy taki jak tutaj rozważany mógł zostać uznany za zgodny z postanowieniami traktatu dotyczącymi swobodnego przepływu kapitału, odmienne traktowanie winno dotyczyć sytuacji, które nie są obiektywnie porównywalne, bądź winno być uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego (zob. wyroki: z dnia 6 czerwca 2000 r. w sprawie C-35/98 Verkooijen, Rec. s. I-4071, pkt 43; z dnia 7 września 2004 r. w sprawie C-319/02 Manninen, Zb.Orz. s. I-7477, pkt 29; z dnia 8 września 2005 r. w sprawie C-512/03 Blanckaert, Zb.Orz. s. I-7685, pkt 42).

50 Należy zatem sprawdzić, czy ze względu na cel rozpatrywanych przepisów krajowych spółki-odbiorcy dywidend bądźce rezydentami we Włoszech oraz spółki-odbiorcy dywidend z

siedzib? w innym pa?stwie cz?onkowskim znajduj? si? w por?ównywalnej sytuacji.

51 Trybuna? orzek? ju?, ?e w odniesieniu do ?rodk?w przewidzianych przez pa?stwo cz?onkowskie w celu zapobiegania opodatkowaniu kaskadowemu b?d? podw?ojnemu opodatkowaniu w znaczeniu ekonomicznym zysk?w wyp?acanych przez sp??k? b?d?c? rezydentem lub ?agodzenia tego rodzaju opodatkowania akcjonariusze lub udzia?owcy-odbiorcy tych zysk?w b?d?cy rezydentami w?oskimi niekoniecznie znajduj? si? w sytuacji por?ównywalnej z sytuacj? akcjonariuszy lub udzia?owc?w-odbiorc?w zysk?w, kt?rzy s? rezydentami innego pa?stwa cz?onkowskiego (ww. wyrok w sprawie Denkavit Internationaal i Denkavit France, pkt 34).

52 Jednak?e od chwili gdy pa?stwo cz?onkowskie jednostronnie b?d? w drodze umowy obejmuje podatkiem dochodowym nie tylko akcjonariuszy lub udzia?owc?w b?d?cych rezydentami, lecz tak?e akcjonariuszy lub udzia?owc?w nieb?d?cych rezydentami w odniesieniu do dywidend, kt?re otrzymuj? oni od sp??ki b?d?cej rezydentem, sytuacja rzeczonych akcjonariuszy lub udzia?owc?w nieb?d?cych rezydentami upodabnia si? do sytuacji akcjonariuszy lub udzia?owc?w b?d?cych rezydentami (ww. wyroki: w sprawie Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, pkt 68; w sprawie Denkavit Internationaal Denkavit France, pkt 35; a tak?e w sprawie Amurta, pkt 38).

53 To bowiem samo wykonywanie kompetencji podatkowych przez dane pa?stwo, niezale?nie od opodatkowania w innym pa?stwie cz?onkowskim, wywo?a? mo?e ryzyko opodatkowania kaskadowego lub podw?ojnego opodatkowania w znaczeniu ekonomicznym. W takim przypadku, aby odbiorcy dywidend nieb?d?cy rezydentami nie spotykali si? z ograniczaniem swobodnego przep?ywu kapita?u, co do zasady zakazanym przez art. 56 WE, pa?stwo siedziby sp??ki dokonuj?cej wyp?aty musi zapewni?, by w ramach przewidzianych w prawie krajowym rozwi?za? maj?cych na celu zapobieganie opodatkowaniu kaskadowemu lub podw?ojnemu opodatkowaniu w znaczeniu ekonomicznym albo zmniejszanie tego rodzaju opodatkowania nierezydenci podlegali takiemu samemu traktowaniu jak rezydenci (zob. ww. wyroki: w sprawie Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation, pkt 70; a tak?e w sprawie Amurta, pkt 39).

54 Nale?y jednak stwierdzi?, ?e w?oski ustawodawca postanowi? wykonywa? sw? kompetencj? podatkow? w stosunku do dywidend wyp?acanych sp??kom z siedzib? w innych pa?stwach cz?onkowskich. Odbiorcy tych dywidend nieb?d?cy rezydentami znajduj? si? wi?c w sytuacji por?ównywalnej z sytuacj? rezydent?w je?eli chodzi o ryzyko podw?ojnego opodatkowania w znaczeniu gospodarczym dywidend wyp?acanych przez sp??ki b?d?ce rezydentami, przez co odbiorc?w nieb?d?cych rezydentami nie mo?na traktowa? odmiennie od odbiorc?w-rezydent?w.

55 Republika W?oska utrzymuje w tym wzgl?dzie, ?e odmienne traktowanie jest uzasadnione nadrz?dnymi wzgl?dami interesu og?lnego dotycz?cymi sp?jno?ci systemu podatkowego, utrzymania zr?wnowa?onego rozdzia?u kompetencji podatkowych, walki z oszustwami podatkowymi, kt?re to wzgl?dy Trybuna? faktycznie uzna? za mog?ce uzasadni? takie odmiennoci (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Marks & Spencer, pkt 51; wyrok z dnia 15 maja 2008 r. w sprawie C?414/06 Lidl Belgium, Rec. s. I?3601, pkt 42; a tak?e je?eli chodzi o uzasadnienie oparte na sp?jno?ci systemu podatkowego wyroki: z dnia 28 stycznia 1992 r. w sprawie C?204/90 Bachmann, Rec. s. I?249, pkt 28; z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie C?524/04 Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, Zb.Orz. s. I?2107, pkt 68).

56 Je?eli chodzi o uzasadnienie oparte na sp?jno?ci systemu podatkowego i utrzymaniu zr?wnowa?onego rozdzia?u kompetencji podatkowych, dla jego oddalenia wystarczy zaznaczy?, ?e Republika W?oska powtarza zasadniczo argumenty przedstawione dla obrony tezy, wed?ug kt?rej odmienne traktowanie stwierdzone w pkt 33 niniejszego wyroku nie wyst?puje, poniewa? nale?y mie? na uwadze, ?e akcjonariusze lub udzia?owcy b?d?cy osobami fizycznymi i

rezydentami podlegają we Włoszech podatkowi dochodowemu. Ze względów przedstawionych w pkt 43 niniejszego wyroku nie można zgodzić się z taką argumentacją.

57 Jeżeli chodzi o uzasadnienie oparte na walce z oszustwami podatkowymi należy przypomnieć, że ograniczenie swobody przepływu kapitału można dopuścić jedynie pod warunkiem, iż jest ono odpowiednie dla zagwarantowania realizacji danego celu i nie wykracza poza to, co jest niezbędnym dla jego osiągnięcia (ww. wyrok w sprawie Marks & Spencer, pkt 35; wyrok z dnia 12 września 2006 r. w sprawie C-196/04 Cadbury Schweppes i Cadbury Schweppes Overseas, Zb.Orz. s. I-7995, pkt 47; a także ww. wyrok w sprawie Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, pkt 64).

58 Uzasadnienie oparte na zwalczaniu oszustw podatkowych może zostać dopuszczone jedynie wówczas, gdy dotyczy ono całokształtu sztucznych konstrukcji podatkowych, których celem jest obejście ustawy podatkowej, co wywołuje jakiegokolwiek ogólne domniemanie oszustwa. Tym samym ogólne domniemanie unikania opodatkowania lub oszustwa podatkowego nie jest wystarczające dla uzasadnienia przepisu podatkowego, który stanowi naruszenie celów traktatowych (zob. podobnie wyrok z dnia 26 września 2000 r. w sprawie C-478/98 Komisja przeciwko Belgii, Rec. s. I-7587, pkt 45; a także ww. wyrok w sprawie Cadbury Schweppes et Cadbury Schweppes Overseas, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo).

59 W niniejszej sprawie natomiast wszystkie dywidendy wypłacone spółkom z siedzibą w innych państwach członkowskich podlegają w sposób ogólny mniej korzystnemu systemowi podatkowemu. Takiego mniej korzystnego traktowania nie można w konsekwencji uzasadnić dążeniem do zwalczania oszustw podatkowych.

60 Ponadto państwo członkowskie może powoływać się na dyrektywę Rady 77/799/EWG z dnia 19 grudnia 1977 r. dotyczącą wzajemnej pomocy w państwach członkowskich w zakresie podatków bezpośrednich i pośrednich (Dz.U. L 336, s. 15), zmienioną dyrektywą Rady 92/12/EWG z dnia 25 lutego 1992 r. (Dz.U. L 76, s. 1) (zwaną dalej „dyrektywą 77/799”) w celu uzyskania od państw członkowskich informacji umożliwiających mu ustalenie prawidłowej kwoty podatków objętych tą dyrektywą (zob. ww. wyrok w sprawie Cadbury Schweppes i Cadbury Schweppes Overseas, pkt 71).

61 Mniej korzystne traktowanie, jakiemu włoskie przepisy poddają dywidendy wypłacone spółkom z siedzibą w innych państwach członkowskich, stanowi w konsekwencji niezgodne z art. 56 ust. 1 WE ograniczenie swobody przepływu kapitału.

62 Republika Włoska nie może wreszcie utrzymywać, że skarga o stwierdzenie, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego powinna w każdym wypadku zostać oddalona ze względu na to, że niezgodność przepisów z art. 56 ust. 1 WE wynika z wykładni przyjętej przez Trybunał Sprawiedliwości w wyrokach wydanych wskutek odwołania prejudycjalnego po dniu przedstawienia uzasadnionej opinii w niniejszej sprawie.

63 Wykładnia przepisu prawa wspólnotowego dokonana przez Trybunał w ramach kompetencji przyznanej mu w art. 234 WE wyjaśnia i precyzuje bowiem znaczenie oraz zakres przepisu prawa wspólnotowego, tak jak powinien lub powinien być rozumiany i stosowany od chwili jego wejścia w życie (zob. podobnie wyrok z dnia 27 marca 1980 r. w sprawie 61/79 Denavit italiana, Rec. s. 1205, pkt 16), chyba że Trybunał ograniczy możliwość powoływania się na tak interpretowany przepis w odniesieniu do przeszłości (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Denavit italiana pkt 17).

64 Z całości przedstawionych rozważań wynika, że poddając dywidendy wypłacone spółkom z siedzibą w innych państwach członkowskich mniej korzystnemu systemowi podatkowemu nie

ten stosowany do dywidend wypłacanych spółkom będącym rezydentami, Republika Włoska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 56 ust. 1 WE.

– W przedmiocie naruszenia porozumienia o EOG.

65 Jednym z podstawowych celów porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) jest realizacja w jak najpełniejszy sposób swobody przepływu towarów, osób, usług i kapitału na całym EOG, tak aby rynek wewnętrzny realizowany na terytorium Wspólnoty został rozciągnięty na państwa członkowskie EFTA. W związku z tym liczne postanowienia tego porozumienia zmierzają do zagwarantowania jego wykadni w sposób możliwie jednolity w całym EOG (zob. opinia 1/92 z dnia 10 kwietnia 1992 r., Rec. s. I-2821). Do Trybunału należy w tym zakresie czuwanie nad tym, aby zasady porozumienia o EOG, zasadniczo identyczne z zasadami traktatowymi, były interpretowane w sposób jednolity w państwach członkowskich (wyrok z dnia 23 września 2003 r. w sprawie C-452/01 Ospelt et Schlössle Weissenberg, Rec. s. I-9743, pkt 29).

66 Z powyższego wynika, że skoro ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału pomiędzy obywatelami państw będących stronami porozumienia o EOG powinny być oceniane z punktu widzenia art. 40 i załącznika XII do tego porozumienia, to jego postanowienia mają to samo znaczenie prawne co zasadniczo identyczne przepisy art. 56 WE (zob. wyrok z dnia 11 czerwca 2009 r. w sprawie C-521/07 Komisja przeciwko Niderlandom, Zb.Orz. s. I-4873, pkt 33).

67 W konsekwencji – i ze względu na przedstawionych podczas analizy skargi w świetle art. 56 ust. 1 WE – należy uznać, że mniej korzystne traktowanie, jakiemu włoskie przepisy poddają dywidendy wypłacane spółkom z siedzibą w państwach będących stronami porozumienia o EOG, stanowi ograniczenie swobody przepływu kapitału w rozumieniu art. 40 porozumienia o EOG.

68 Należy jednak stwierdzić, że ograniczenie to uzasadnione jest nadrzędnym względem interesu ogólnego dotyczącym walki z oszustwami podatkowymi.

69 Jak orzekł już Trybunał, orzecznictwo dotyczące ograniczeń w wykonywaniu swobód przepływu w obrębie Wspólnoty nie może zostać w całości zastosowane do przepływu kapitału pomiędzy państwami członkowskimi a państwami trzecimi, ponieważ te dwa rodzaje przepływów wpisują się w różne konteksty prawne (zob. podobnie wyrok z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie C-101/05 A, Zb.Orz. s. I-11531, pkt 60).

70 W niniejszej sprawie należy zaznaczyć przede wszystkim, że ustanowione przez dyrektywę 77/799 ramy współpracy pomiędzy właściwymi organami państw członkowskich nie mają zastosowania do współpracy pomiędzy tymi organami oraz właściwymi organami państwa trzeciego, gdy nie przyjdzie ono żadnego zobowiązania wzajemnej pomocy.

71 Republika Włoska podniosła następnie – co nie było kwestionowane – iż nie istnieje pomiędzy nią a Księstwem Lichtensteinu żaden system wymiany informacji. Wreszcie Republika Włoska podniosła – co również nie było kwestionowane – iż umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, jakie podpisała z Republiką Islandii i Królestwem Norwegii, nie zawierają postanowień przewidujących zobowiązanie do udzielania informacji.

72 W tych okolicznościach włoskie przepisy uważa się za uzasadnione w stosunku do państw będących członkami porozumienia o EOG nadrzędnym względem interesu ogólnego dotyczącym zwalczania oszustw podatkowych oraz za odpowiednie dla zagwarantowania realizacji tego celu i niewykraczające poza to, co jest niezbędnym dla jego osiągnięcia.

73 Skargę należy w konsekwencji oddalić w części dotyczącej naruszenia przez Republikę Włoską obowiązków ciążących na niej na mocy art. 40 porozumienia o EOG.

74 Komisja utrzymuje również, iż włoskie przepisy stanowi nieuzasadnione ograniczenie swobody przedsiębiorczości zagwarantowanej w art. 31 porozumienia o EOG.

75 Niemniej jednak z powodów przedstawionych w związku z art. 40 porozumienia o EOG rozpatrywane włoskie przepisy należy uważać w stosunku do państw będących członkami porozumienia o EOG za uzasadnione nadrzędnym względem interesu ogólnego dotyczącym zwalczania oszustw podatkowych i za odpowiednie dla zagwarantowania realizacji tego celu i niewykraczające poza to, co jest niezbędnym dla jego osiągnięcia.

76 Skargę należy w konsekwencji oddalić również w części dotyczącej naruszenia przez Republikę Włoską obowiązków ciążących na niej na mocy art. 31 porozumienia o EOG.

W przedmiocie kosztów

77 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Na podstawie art. 69 § 3 regulaminu w razie częściowego tylko uwzględnienia żądać albo w wyjątkowych przypadkach Trybunał może postanowić, że koszty zostaną podzielone albo że każda ze stron pokryje swoje własne koszty.

78 W niniejszym przypadku należy mieć na uwadze, że niektóre zarzuty Komisji nie zostały uwzględnione.

79 Należy zatem obciążyć Republikę Włoską kosztami postępowania w trzech czwartych. Komisja Wspólnot Europejskich zostaje obciążona kosztami postępowania w pozostałej jednej czwartej.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) **Poddając dywidendy wypłacone spółkom z siedzibą w innych państwach członkowskich mniej korzystnemu systemowi podatkowemu niż ten stosowany do dywidend wypłaconych spółkom będącym rezydentami, Republika Włoska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 56 ust. 1 WE.**

2) **W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.**

3) **Republika Włoska zostaje obciążona kosztami postępowania w trzech czwartych. Komisja Wspólnot Europejskich zostaje obciążona kosztami postępowania w pozostałej jednej czwartej.**

Podpisy

* Język postępowania: włoski.